

Teza: rażąca niewspółmierność kary dyscyplinarnej

Nie każda nietrafność orzeczenia o karze, ale tylko jej rażąca niewspółmierność uzasadnia zmianę orzeczenia o karze (art. 438 pkt 4 k.p.k.). Niewspółmierność rażąca to znaczna, zasadnicza, "bijąca w oczy" różnica między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą.

Sygn. akt: **WO-117/18**

ORZECZENIE

z dnia 23 października 2018 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: S WSD Krzysztof Górecki

Sędziowie: S WSD Karolina Szał /sprawozdawca/

S WSD Wojciech Płóciennik

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Michała Jasiaka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 października 2018 r. sprawy radcy prawnego D. K.

obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust.1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 12 ust 1, art. 44 i art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

na skutek odwołania obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu z dnia 11 kwietnia 2018 r. w sprawie o sygn. akt: OSD 13/18

orzeka:

1.

zmienia orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu z dnia 11 kwietnia 2018 r. w sprawie o sygn. akt: OSD 13/18,

w pkt 1 sentencji poprzez wpisanie w miejsce „opisanych powyżej”: „nie podjęcia żadnych czynności w sprawie przyjętej od K. B., pomimo zapłaty przez niego wynagrodzenia, niepoinformowania klienta K. B. o przebiegu sprawy, niewydania dokumentów pomimo pisemnego wniosku klienta K. B.”,

2.

w pozostałym zakresie zaskarżone orzeczenie utrzymuje w mocy,

3.

zasądza od obwinionego koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w zryczałtowanej kwocie 1.200 zł. (słownie złotych: jeden tysiąc dwieście) płatne na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych. /

UZASADNIENIE Radca Prawny D. K. został obwiniony o to że:

1.

w okresie od 7 grudnia 2016 r. do 20 grudnia 2017 r., dopuścił się zachowania sprzecznego z Zasadami Etyki Radcy Prawnego poprzez:

o niepodjęcie żadnych czynności w przyjętej sprawie pomimo przyjęcia wynagrodzenia,

o nieinformowania Klienta o przebiegu sprawy, o niewydania dokumentów na pisemny wniosek Klienta

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, art. 6, art. 12 ust. 1, art. 44 ust. 1, art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu orzeczeniem z dnia 11 kwietnia 2018 r. sygn. akt OSD 13/18, obwinionego radcę prawnego D. K.:

1.

uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynów, polegających na tym, że w okresie od dnia 7 grudnia 2016 r. do 20 grudnia 2017 r. dopuścił się zachowania sprzecznego z Zasadami Etyki Radcy Prawnego poprzez:

o niepodjęcie żadnych czynności w przyjętej sprawie pomimo przyjęcia wynagrodzenia,

o nieinformowania Klienta o przebiegu sprawy, o niewydania dokumentów na pisemny wniosek Klienta

i wymierzył mu za te czyny karę pieniężną w wysokości czterech tysięcy złotych,

2.

zasądził od obwinionego D. K. koszty postępowania w kwocie 920 zł na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu.

W uzasadnieniu w/w orzeczenia Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu podkreślił, że zgromadzony materiał dowodowy oraz ustalenia faktyczne jednoznacznie wskazują na popełnienie przez obwinionego przewinienia dyscyplinarnego opisanego we wniosku o ukarania. Nadto podkreślono, iż biorąc pod uwagę majątkowy charakter przewinienia, w tym okoliczności jego popełnienia (bezskuteczne, wielokrotne wzywianie obwinionego o zwrot istotnych dla klienta dokumentów nie tylko przez skarżącego, ale i przez Rzecznika) orzeczona kara jest adekwatna.

Od orzeczenia odwołał się obwiniony, zaskarżając je w części tj. co do kary w zakresie punktu 1 na swoją korzyść i wnosząc o zmianę orzeczenia w w/w zakresie i orzeczenie kary upomnienia. Uzasadniając odwołanie obwiniony podniósł rażąco niewspółmierność kary wymierzonej zarzucając brak uwzględnienia niewielkiego stopnia zawinienia obwinionego oraz nieznacznego stopnia społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu. Powyższe w ocenie obwinionego wynika z okoliczności, że ustalenia pomiędzy klientem a obwinionym dotyczyły dokonania analizy przekazanych przez klienta spraw. Dopiero w sytuacji stwierdzenia przez obwinionego podstaw do skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego i zapłaty przez klienta wynagrodzenia według norm przepisanych, przy czym wynagrodzenie minimalne w jednej sprawie wyniosło kwotę 1.200 zł, zaś w drugiej 3.600 zł, skierowania sprawy do Sądu, lecz klient był zainteresowany ustaleniem wynagrodzenia „na procent od wygranej sprawy” na co nie przystał obwiniony.

Jak wskazał obwiniony wynagrodzenie przekazane mu przez poszkodowanego obejmowało analizę stanu faktycznego i prawnego spraw, które obwiniony dokonał. Nadto podniósł, że wszystkie dokumenty zostały zwrócone do klienta.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozstrzygając sprawę zważył co następuje:

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego odwołanie obwinionego nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Wyższy Sąd Dyscyplinarny w pełni podtrzymuje ustalenia faktyczne poczynione przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny we Wrocławiu.

Wskazać należy, iż Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie dał wiary twierdzeniom obwinionego, albowiem zgromadzony w sprawie materiał dowody temu przeczył.

Podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego są przepisy ustawy o radcach prawnych stosowane w związku z przepisami Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, radca prawny podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swoich obowiązków zawodowych. Na podstawie art. 74¹ pkt 1 i pkt 2 ustawy o radcach prawnych w sprawach nieuregulowanych do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego oraz rozdziałów I-III Kodeksu karnego.

W myśl art. 437 § 1 k.p.k. po rozpoznaniu środka odwoławczego sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie lub uchyleniu zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części. Zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy zmienia zaskarżone orzeczenie, orzekając odmiennie co do istoty, lub uchyla je i umarza postępowanie; w innych wypadkach uchyla orzeczenie i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. orzeczenie ulega uchyleniu lub zmianie w razie stwierdzenia obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia. Jest to tzw. względna przyczyna odwoławcza.

Odwołanie obwinionego ograniczone zostało do pkt. 1 zaskarżonego orzeczenia w zakresie kary, zarzucając rażąco niewspółmierność kary.

Wskazać należy, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym, nie każda nietrafność orzeczenia o karze, ale tylko jej rażąca niewspółmierność uzasadnia zmianę orzeczenia o karze (art. 438 pkt 4 k.p.k.). Niewspółmierność rażąca to znaczna, zasadnicza, "bijąca w oczy" różnica między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą. Zarzut rażącej niewspółmierności kary jako zarzut z kategorii ocen można zasadnie podnosić tylko wówczas, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., (...) 57/02).

Tymczasem w niniejszej sprawie Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie zaobserwował żadnej wadliwości w ustaleniu wymiaru kary. Ponownie zaś podkreślić należy, iż w świetle ugruntowanego orzecznictwa sądowego za represję rażąco niewspółmierną uznaje się taką karę, która — pomijając dyrektywy wymiaru kary - w sposób istotny lub wręcz drastyczny odbiega od tej, jaką należałoby wymierzyć przy uwzględnieniu okoliczności przedmiotowych charakteryzujących czyn przypisany sprawcy deliktu oraz podmiotowych — związanych z jego osobą. Na gruncie art. 438 pkt 4 k.p.k. nie chodzi o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, że karę dotychczas wymierzoną można byłoby określić - również w odbiorze zewnętrznym - jako rażąco niewspółmierną, tzn. niewspółmierną w stopniu nie pozwalającym na jej akceptację .(wyrok sądu najwyższego z dnia 4 marca 2016r., (...) 76/15)

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego jednakże wymierzona kara pieniężna w wysokości 4000,00 zł jest adekwatna w stosunku do wagi i społecznej szkodliwości popełnionego czynu. Podkreślić należy, charakter naruszeń tj. . niepodjęcie żadnych czynności w sprawie pomimo przyjęcia wynagrodzenia, nieinformowania klienta o przebiegu sprawy, niewydania dokumentów na wniosek klienta, rzutują na wizerunek radcy prawnego (art. 11 KERP). Zawód radcy prawnego jest bowiem zawodem zaufania społecznego, a radca prawny swym postępowaniem ma dawać rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu zaufania publicznego. Niewątpliwie mnogość tych działań (nie była to bowiem jedna sprawa) jak i charakter czynu uzasadnia zasądzenie kary pieniężnej w wysokości 4.000,00 zł.

Podkreślić również należy, iż zgodnie z art. 433 §1 k.p.k., w związku z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. z dnia 1 lutego 2016 r. Dz.U. z 2016 r. poz. 233) sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach środka odwoławczego, a w zakresie szerszym o tyle, o ile ustawa to przewiduje. W niniejszej sprawie Sąd jest więc zobligowany do ograniczenia rozpoznania sprawy kierunkiem i zakresem wskazanym w apelacji.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zwraca jednakże uwagę, że wobec wniesienia środka zaskarżenia tylko na korzyść obwinionego stało się bezprzedmiotowe rozważania odnośnie braku zastosowania instytucji kary łącznej. Należy jednakże zwrócić uwagę, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny dopuścił się naruszenia procedury w tym zakresie. Sąd pierwszej instancji uznając obwinionego za winnego popełnienia trzech zarzutów dyscyplinarnych wymierzył jedną karę - nie wskazując, za które przewinienie kara ta została wymierzona. Zgodnie z art. 65¹ ust. 1 ustawy o radcach prawnych w razie jednoczesnego ukarania za kilka przewinień dyscyplinarnych sąd dyscyplinarny wymierza karę za poszczególne przewinienia, a następnie karę łączną, (tak też: wyrok Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 7 kwietnia 2016 roku, Sygn. akt WO-2/16). W niniejszej sprawie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny we Wrocławiu uznał obwinionego za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów, polegających na tym, że w okresie od dnia 7 grudnia 2016 r. do 20 grudnia 2017 r. dopuścił się zachowania sprzecznego z Zasadami Etyki Radcy Prawnego poprzez niepodjęcie żadnych czynności w przyjętej sprawie pomimo przyjęcia wynagrodzenia, nieinformowania Klienta o przebiegu sprawy, niewydania dokumentów na pisemny wniosek Klienta - wskazać należy, iż są to trzy różne zarzuty dyscyplinarne co do których Sąd I instancji winien orzec karę za każde przewinienie, a następnie karę łączną - czego nie uczynił. Z uwagi jednakże na zaskarżenie orzeczenia wyłącznie na korzyść obwinionego Wyższy Sąd Dyscyplinarny jest związany kierunkiem zaskarżenia.

Z tego też powodu, Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie miał możliwości naprawy w/w naruszenia prawa, albowiem byłoby to sprzeczne z zasadą reformationis in peius. Wyższy Sąd Dyscyplinarny utrzymał więc zaskarżone orzeczenie w mocy, dokonując jednakże zmiany w zakresie opisu czynu, albowiem z sentencji wyroku nie wynikało za jakie przewinienie został skazany obwiniony.

Z przepisu art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych wynika, że w razie ukarania koszty postępowania ponosi obwiniony; w pozostałych przypadkach koszty dochodzenia i postępowania przed okręgowym sądem dyscyplinarnym pokrywa właściwa okręgowa izba radców prawnych, a koszty postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym - Krajowa Izba Radców Prawnych. Tym samym w efekcie zapadłego rozstrzygnięcia odwoławczego konieczne było zasądzenie od obwinionego kosztów postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w zryczałtowanej kwocie 1.200 zł. (słownie złotych: jeden tysiąc dwieście) płatnej na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w sentencji.